

KPSS-ÖABT 2022

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

&

İMAM-HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETMENLİĞİ

KONU ANLATIMLI

ALAN BİLGİSİ - ALAN EĞİTİMİ

**QR KODU OKUTARAK
UYGULAMAYI İNDİR**

VIDEO DERSLERİ HEMEN İZLE

Lütfen detaylı bilgi için ön sözü okuyunuz.

PEGEM AKADEMİ

Komisyon

ÖABT Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi / İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenliği Konu Anlatımlı

ISBN 978-0-2021-0051-7

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten uluslararası akademik bir yayınevidir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan WorldCat ve ayrıca Türkiye'de kurulan Turcademy.com tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

10. Baskı: Eylül 2021, Ankara

Proje-Yayın: Ümit Dilaver
Dizgi-Grafik Tasarım: Gülnur Öcalan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım A.Ş.
Saray Mah. 126. Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
(0312 394 55 91)
Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Shira Ticaret Merkezi, Macun Mahallesi 204 Cad.
No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Değerli Okuyucularımız,

Elinizdeki bu kitap, Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği (Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) ve İmam Hatip Lisesi Meslek Dersleri Öğretmenliği kapsamındaki soruları çözmek için gerekli bilgi, beceri ve teknikleri edinme ve geliştirme sürecinde siz değerli okuyucularımıza kılavuz olarak hazırlanmıştır.

Kitabın hazırlanış sürecinde, sınav kapsamındaki temel alanlarda kapsamlı alanyazın taraması yapılmış, bu kitabın gerek ÖABT’de gerekse gelecekteki meslek hayatınızda ihtiyacınızı maksimum derecede karşılayacak bir başucu kitabı niteliğinde olması hedeflenmiştir.

Detaylı, güncel ve anlaşılır bir dilde yazılan konu anlatımları, çıkmış sorular ve detaylı açıklamalarıyla desteklenmiş, her ünite içeriği ÖSYM formatına uygun, çözümlü test sorularıyla pekiştirilmiştir. Ayrıca konu anlatımlarında verilen bilgi ve çözüm tekniklerine ek olarak uyarı kutucuklarıyla önemli konulara dikkat çekilmiştir.

Yoğun bir araştırma ve çalışma sürecinde hazırlanmış olan bu kitapla ilgili görüş ve önerilerinizi pegem@pegem.net adresini kullanarak ya da **0538 594 92 40** numaralı telefona WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır.

Geleceğimizi güvenle emanet ettiğimiz siz değerli öğretmenlerimizin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerine katkıda bulunabilmek ümidiyle...

Kitabın baskı tarihinden sonra gerçekleşen değişikliklere aşağıda yer alan kodu okutarak ulaşabilirsiniz.

Uygulamanızı Kullanabilmeniz İçin Aşağıdaki Adımları Takip Ediniz:

Kapakteki QR kodunu herhangi bir kod okuyucu uygulaması ile okutarak ilgili Pegem uygulamasını indirebilirsiniz.

1. Adım
Uygulama
İndirme

2. Adım
Üyelik

Üyelik ekranına erişebilmek için; "Kayıt Ol" butonuna tıklayarak, üyelik formunu eksiksiz doldurduktan sonra uygulamayı kullanmaya başlayabilirsiniz.

Üye girişi yaptıktan sonra açılan pencerede sol tarafta bulunan kategori menüsünden "Aktivasyon Kodlarım", seçerek "Kod Ekle"ye tıklayıp kitabınız ile birlikte size iletilen aktivasyon kodu ile aktivasyon işlemlerini gerçekleştirebilirsiniz.

3. Adım
Aktivasyon

4. Adım
Ürünlerim

Aktivasyonunu yapmış olduğunuz konu anlatım kitabınızı "Video Dersler" sekmesinden görüntüleyebilir ve videolarınızı izlemeye başlayabilirsiniz.

Kitabın içerisindeki QR'ı okutarak ilgili kitabınızın videolarını izleyebilirsiniz.

5. Adım
QR Kod
Okutma

Pegem Kampüs Web Sitesi Üzerinden Videolarınıza Erişebilmek İçin Aşağıdaki Adımları Takip Ediniz:

1

Mevcut tarayıcınıza <https://dijital.pegemkampus.com> yazarak web sitemiz üzerinden erişim sağlayabilirsiniz.

2

Pegem Kampüs üyeliğiniz yoksa "Kayıt Ol" butonuna tıkladıktan sonra formu doldurarak üyelik işlemlerinizi gerçekleştirebilirsiniz.

3

Üyelik bilgileriniz ile giriş yaptıktan sonra sağ üst sekmede yer alan "Aktivasyon Kodlarım" alanından kodunuzu aktif edebilirsiniz.

4

Aktivasyon işleminizi tamamladıktan sonra kategori alanından "Video Dersler" sekmesine tıklayarak videolarınıza ulaşabilirsiniz.

**Aktivasyon Kodu kitabınızın ilk sayfasında yer almaktadır.
Aktivasyon Kodu ile aktif ettiğiniz video dersler 31 Ağustos 2022 tarihine kadar geçerlidir.**

**Pegem Kampüs İletişim Hattı
0312 418 51 55**

ALAN BİLGİSİ

1. Bölüm

Kur'an'ı Kerim'in Muhtevasını
Anlamak - Tecvid ve Tefsir Usûlü

Kur'an'ın Nüzulu ve Metinleşmesi	1
Kur'an'ın Mushaflaşması	2
Kur'an'ın Okunması	5
Tefsir	7
Kur'an'da Lafızlararası İlişkiler	22
Dil Merkezli Kur'an İlimleri	23
Kur'an'da Yemin Edilen Varlıklar	24
Hurûf-ı Mukatta'a (Kesik Harfler)	25
Kur'an'da Çelişki Vehmi (Müşkilü'l - Kur'an)	25
Kur'an'ın Siyakı (Âyetler ve Sûreler Arası Münasebet)	25
Kur'an'ın İ'cazı (İ'câzu'l-Kur'an)	26
Üslûbu'l-Kur'an	27
Kur'an'ın Gramer Yapısı (İ'râbu'l-kur'an)	27
Kur'an'ı Anlama ve Yorumlamada Yeni Yönelişler	29
Modernist Yönelişler	30
Türkçe Meâller ve Meâlcilik Hareketi	30
Nüzûl Sırasına Göre Yazılan Tefsirler	31
Kur'an'ı Kerim'deki Sûre İsimleri ve Anlamları	31
Tecvid	37
Çözümlü Test	45
Cevaplı Test	52

2. Bölüm

Hadis ve Hadis Usûlü

Hadis ve Hadis Usulü	55
Hadis	56
Peygamberimizi Konu Edinen Diğer İlimler	57
Hadis İlminin Alt Dalları	57
Hadis Çalışma Dönemleri	58
Temel Hadis Kaynakları Üzerinde Yapılan Çalışmalar	63
Derleme Niteliğindeki Çalışmalar	64
Belirli Konularla İlgili Çalışmalar	65
Halk Arasında Yaygın Olan Hadisleri Toplama Çalışmaları	65
Yakın Dönem Hadis Çalışmaları	67

Tarihsel Süreçte Hadis Eğitimi, Öğretimi ve Adabı	68
Hadis Öğrenim ve Öğretim Adabı	69
Ravi	70
Ravilerin Cerh ve Ta'dili	71
Ravilerin Özellikleri	71
Hadislerin Taksimi	74
Çözümlü Test	78
Cevaplı Test	83

3. Bölüm

Fıkıh - İslam Hukuku

İslam Hukukunun Mahiyeti ve Temel Özellikleri	85
Fıkıh Kavramı	85
İslam Hukuku Kavramı	86
İslam Hukukunun Oluşum Süreci ve Dönemlendirilmesi	87
Kanunlaştırma Hareketleri ve Yeni Dönem	90
İslam Hukuk Ekolleri	90
İslam Hukukunun Kaynakları	93
Yöntemler	96
Hüküm Teorisi	97
Hükümün Tanımı ve Kısımları	97
Hâkim (Hüküm Koyucu)	99
Mükellef	100
Hükme Konu Olan Fiiller	101
İctihat Teorisi	101
İslam Hukukunun Sistematiği	103
İslam Hukukunun Genel Prensipleri	104
Mülkiyet ve Akit Teorisi	105
Aile Hukuku	110
Evlenmenin Hukuki Sonuçları	112
Evliliğin Sona Ermesi (Talak)	112
Evliliğin Sona Ermesinin Sonuçları	113
Miras Hukuku	114
Ceza Hukuku	118
Çözümlü Test	123
Cevaplı Test	127

4. Bölüm İslam İbadet Esasları

İbadet.....	130
İbadet Çeşitleri	130
Temizlik.....	133
Temizlik Aracı Olarak Su.....	135
Abdest	136
Mesh	137
Gusül (Boy Abdesti).....	138
Teyemmüm	139
Namaz	140
Kur'an Öğrenme ve Okuyanın Hataları	145
Ezan ve Kâmet.....	145
Oruç	152
Zekât	157
Hac ve Umre	162
Kurban ve Adak	168
Yeminler ve Kefaretler	171
Günlük Hayatımızdaki Başlıca Haramlar – Helaller	176
Çözümlü Test	180
Cevaplı Test.....	185

5. Bölüm Kelam-İslam İnang Esasları

Kelam İlimi.....	188
Kelam İlminin Geçirdiği Evreler	191
Kelam İlminde Temel Meseleler.....	205
İman ve İman Esasları	213
İman Kavramı	213
Allah'ın Sıfatları	218
Kaderle İlişkilendirilen Bazı Kavramlar	233
Çözümlü Test	239
Cevaplı Test.....	243

6. Bölüm İslam Mezhepleri ve Akımları

İslam Mezhepler Tarihi	245
Diğer Din Bilimleriyle Olan İrtibatı	245
Önemli Terim ve Kavramlar.....	245
Mezhep Kavramı.....	246
Mezheplerin Ortaya Çıkış Sebepleri.....	246
Haricilik	249
Mürcie Mezhebi.....	250
Kaderiyye.....	251
Mutezile Mezhebi	251
Ehl-i Sünnet Ve'l-Cemaat.....	252
Ashâb-ı Rey ve Kelam Mezhepleri.....	254
Eş'arilik	254
Maturidilik.....	256
Şiiğin Ortaya Çıkışı ve Kökeni	257
Zeydiyye	259
İsmailiyye Şiası.....	260
İmamiyye Şiası Görüşleri.....	262
Nusayrilik.....	264
Dürzilik.....	265
Yezidilik.....	267
Alevilik ve Bektaşilik	268
Alevilikte Cem Çeşitleri.....	270
Mehdilik İnancı Temelinde Oluşan	
Geç Dönem Mezhepler	271
Mehdilik	271
Ahmedilik.....	271
Babilik – Bahailik.....	272
Çağdaş İslami Akımlar.....	273
Çözümlü Test	279
Cevaplı Test.....	283

7. Bölüm İslam Tarihi

Hazreti Muhammed'in Hayatı	286
Araplarda Dinî ve Sosyo – Kültürel Hayat	289
Kutlu Doğum	294
Hz. Peygamber'in Gençliği	295
Hz. Hatice İle Evliliği	296
Kâbe Hakemliği	297
İslam'ın Mekke Dönemi	297
Hz. Muhammed'in Peygamberliğinin Başlaması	298
İslam'ın Medine Dönemi	303
Hudeybiye Anlaşması	310
Umretü'l – Kazâ	312
Müte Savaşı	313
Huneyn Gazvesi	314
Tebük Gazvesi	315
Heyetler Yılı	317
Veda Haccı ve Veda Hutbesi	317
Hz. Peygamber'in Vefatı Öncesinde Yaşanan Bazı Gelişmeler	318
Hz. Peygamber'in Vefatı	318
Hz. Peygamber'in Mirası	318
Hz. Muhammed'in Ahlakî Şahsiyeti, Aile Hayatı, Siyasi ve Askerî Kişiliği	318
Hz. Peygamber'in Aile Hayatı	319
Hz. Ebû Bekir Dönemi	320
Hz. Ömer	323
Hz. Osman Dönemi	327
Hz. Ali Dönemi	331
Hz. Hasan Dönemi	334
Emevi ve Abbasi Dönemi	335
İslam Kültür ve Uygarlığı	342
Türklerin İslamiyeti Kabulü	345
Çözümlü Test	351
Cevaplı Test	356

8. Bölüm İslam Kültür ve Medeniyeti

Kültür Unsurları	359
İslam Kültür ve Medeniyeti	359
İslam Medeniyetinin Doğuşu	360
İslam Medeniyetinin Özü	362
İslam Medeniyetinin Özellikleri	362
İslâm Medeniyeti ve İlim	363
İslam Medeniyeti ve Adalet	363
İslam Medeniyeti ve Hoşgörü	363
İslâm Medeniyetinde İnsan Hakları	364
İslam Medeniyetinin Batıya Tesirleri	367
İdarî ve Siyasî Kurumlar	367
İktisadi Kurumlar	372
İslam Medeniyetinde İktisadi Kurumlar	372
Beytülmal	372
Eğitim Öğretim Kurumları	373
Hukuk Kurumları	374
Askerî Kurumlar	376
Çözümlü Test	378

9. Bölüm İslam Sanat ve Estetiği

İslam ve Sanat	380
Erken Dönem İslam Mimarisi	383
Osmanlı Mimarisi Dönemleri	390
A. Erken Dönem Mimarisi (Bursa-Edirne Dönemi) ..	390
B. Klasik Dönem Mimarisi	391
C. Geç Dönem Osmanlı Mimarisi	392
Klasik Dönem Yapı Türleri	394
Dini Yapılar	395
Eğitim Yapıları	396
Sivil Yapılar	397
Askerî Yapılar	399
Hat Sanatı	399
Tezhip Sanatı	403
Ciltleme/Ciltçilik	403
Minyatür Sanatı	405
Ebru Sanatı	405
Çini Sanatı	406
Dinî Mûsikisi	407
Sanat Tarihi İle İlgili Kavramlar	409
Çözümlü Test	412

10. Bölüm İslam Ahlak Felsefesi

Ahlak Kavramı.....	418
Ahlak İlminin Konusu ve Gayesi.....	419
Ahlak İle Din İlişkisi.....	420
İslam Ahlakının Kaynakları	421
Ahlak, Ahlak İlmi ve Ahlak Felsefesi.....	422
İslam Ahlak Teorileri	422
İslam Ahlak Literatüründe Kavramsal Çerçeve.....	431
İslam Ahlakında Reziletler (Çirkin Ahlak).....	436
Aile Ahlakı.....	438
Ailede Karşılıklı Görevler.....	439
Toplumsal Ahlak İlkeleri.....	439
İslam Çevre Ahlakının 4 Kuramı	446
İslâm Çevre Ahlakının 8 İlkesi	447
Çözümlü Test	448
Cevaplı Test.....	452

11. Bölüm İslam Felsefesi

İslam Felsefesi.....	455
İslam Düşüncesinin Temel Sorunları	463
Rasyonel Düşünme İmkânı	464
Doğu İslam Filozofları.....	466
Bilgi Teorisi.....	467
Farabî ve Eserleri.....	468
İbni Sina	470
Batı Endülüs Filozofları	471
Çağdaş İslam Düşüncesi Kişiler ve Görüşler.....	475
Osmanlı Düşüncesi	480
Osmanlı Düşüncesinin Tarihsel Dönüşümü	480
Tarihsel Dönüşümün Tanıkları	481
Felsefe Eleştirileri ve Cevapları (Tehafütler Geleneği) ...	483
Ebu Hamid El – Gazali.....	484
Tarih Düşüncesi	486
İslam Düşüncesinin Batıya Etkisi	489
İslâm Düşüncesinin Batı'ya Geçiş Yolları	489
Batı Felsefesine Etki Eden Müslüman Filozofları.....	490
Çözümlü Test	492
Cevaplı Test.....	495

12. Bölüm Din Felsefesi

Din Felsefesi	498
Tanrının Varlığı	500
Tanrının Sıfatları	503
Kötülük Problemi	504
İnsan Hürriyeti ve Determinizm Problemi	505
Ölümsüzlük Problemi	506
Tanrı - Evren İlişkisi.....	507
İman Akıl ve Bilgi İlişkisi	510
Çözümlü Test	514
Cevaplı Test.....	517

13. Bölüm Din Sosyolojisi

Din Sosyolojisinin Doğuşu ve Gelişimi.....	519
Sosyoloji	519
Din Sosyolojisi	519
Yöntem ve Teknikler	520
Kurucular	522
Çağdaş Bazı Yönelimler	523
İslam Dünyasında Din Sosyolojisi.....	524
Türkiye'de Din Sosyolojisi	526
Cumhuriyet Dönemi	527
Dinin Sosyolojik Manası	528
Dine Sosyolojik Bakış.....	528
Toplumsal Değişim ve Din	530
Toplumsallaşma.....	534
Din Devlet İlişkileri	537
Küreselleşme ve Din.....	541
Kamusal Alan ve Din.....	543
Yeni Dinî Hareketler.....	546
Din ve Terör	550
Çözümlü Test	553
Cevaplı Test.....	556

14. Bölüm Din Psikolojisi

Din Psikolojisi Bilimi.....	558
Din Psikolojisinin Tanımı, Konusu ve Yöntemi.....	558
Din Psikolojisinin Diğer Bilim Dallarıyla İlişkisi.....	558
Din Psikolojisinde Yöntem.....	559
Din Psikolojisinde Araştırma Konuları	560
Din Psikolojisinin Tarihçesi	560
Psikolojide Yaklaşımlar	562
Dindarlık	564
Dini İncanın Psikolojik Yapısı ve Tabiatı.....	581
Tanrı Kavramı ve Tanrı Tasavvuru.....	584
Dua Psikolojisi	587
Çözümlü Test	593
Cevaplı Test.....	596

15. Bölüm Din Eğitimi

Din Eğitimi	598
Din Eğitiminin Temelleri	600
İslam Eğitim Tarihi	601
Eğitim-Öğretim Kurumları.....	604
Din Eğitimi ve Öğretiminde İlkeler	606
Küreselleşme, Çok Kültürlülük ve Din Eğitimi	609
Kur'an'ın İnanç Farklılıklarına Yaklaşımı.....	609
Din Eğitim ve Din Hizmetlerinde İletişim	610
Rehberlik Kavramı ve İlkeleri.....	612
Çözümlü Test	616
Cevaplı Test.....	619

16. Bölüm Dinler Tarihi

Dinin Anlamı ve Değeri	621
Dinler Tarihinin Önemi ve Bir Bilim Dalı Olarak Gelişmesi	621
Dinler, Mezhepler ve Kültler	622
Hinduizm	623
Budizm	627
Sihizm	630
Taoizm	631
Konfüçyanizm	632
Şintoizm.....	633
Mecusilik.....	634
Sâbilik.....	636
Yahudilik	638
Hristiyanlık.....	645
Çözümlü Test	653
Cevaplı Test.....	657

ALAN EĞİTİMİ

Din Eğitimi	659
Bazı Ülkelerde Din Öğretimi Uygulamaları	663
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin Temel Yaklaşımı	667
1. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 2018 Yenilenen Öğretim Programı	668
2. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretim Programının Uygulanması.....	672
3. Programın Yapısı	674
Ünite, Kazanım Sayısı ve Süre Tablosu	674
Sınıf Düzeylerine Göre Ünite, Konu, Kazanım ve Açıklamaları	676
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Değer Öğretim Yaklaşımları	689
Çok Kültürlü Toplumlarda “Din Hakkında Öğrenme” ve “Dinden Öğrenme” Modeli	691
Dini Öğrenme.....	691
Din Hakkında Öğrenme	692
Dinden Öğrenme	692
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Kullanılması Mümkün Olan Öğretim Yöntem ve Teknikleri	695
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Kavram Öğretim Teknikleri	696
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Kullanılan Öğretim Yöntem ve Teknikleri	707
Buluş Yolu İle Öğrenme (Keşif Yolu İle Öğrenme) Bruner	708
Tam Öğrenme	710
İş Birlikli (Kubaşık) Öğrenme	711
Çoklu Zekâ Yaklaşımı	712
Anlatım (Sunu) Yöntemi	715
Tartışma Yöntemi	716
Örnek Olay Yöntemi	717
Gösterip Yaptırma Yöntemi.....	718
Beyin Fırtınası	719
Görüş Geliştirme	720
Soru - Cevap Tekniği.....	721
Akvaryum	722

Altı Şapkalı Düşünme E. Bono	722
Gösteri (Demonstrasyon).....	724
Akroştış Tekniği	725
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri	727
Çözümlü Test	737
Cevaplı Test.....	744
Kaynakça.....	749

KUR'AN'IN NÜZULU VE METİNLEŞMESİ

Kur'an'ı Kerim, yüce Allah tarafından insanlığa gönderilmiş en son ilahi kitaptır. Son peygamber Hz. Muhammed'e yaklaşık yirmi üç yılda nazil olmuştur.

Kur'an'ın Nüzul Süreci: Vahiy

Sözlük Anlamı: V-h-y kelimesinin mastarı olup gizli ve süratli bildirmek, seslenmek, fısıldamak, emretmek, telkin etmek, ilham etmek, işaret etmek, yazı yazmak, bir şeyi başkasına intikal ettirmek, elçi göndermek ve içgüdü anlamlarına gelir.

Terim anlamı: Yüce Allah'ın insanlara ulaştırılmasını istediği mesajlarını peygamberlerine, alışılmışın dışında gizli bir yolla süratli bir şekilde iletmesidir.

Vahyin Başlangıcı: Hz. Aişe, Resulullah'ın vahiy başlangıcının uykuda sadık rüya görmekle olduğunu bildirmiştir. Bu arada yalnızlık kendisine sevdirelmüş, Resulullah Hira Mağarası'na çekilerek ibadete dalmıştır. Bu duruma "Tahannus" denir.

Bu durum 27 Ramazan 610 tarihine kadar devam etmiştir. Bu tarihte yine Hira Mağarası'nda iken Cebrail ona gelip "Oku!" demiş Resulullah "ben okuma bilmem" cevabını vermiştir. Üçüncü defa meleğin aynı soruyu sorması sonrasında Alak sûresinin ilk beş ayeti nazil olmuştur. Korku içindeki Hz. Peygamber, Hz. Hatice'nin yanına giderek olanları anlatmıştır. Hz. Hatice Resulullah'ı teskin ettikten sonra Hz. Hatice'nin amca oğlu ve aynı zamanda bir bilgin olan Varaka b. Nevfel'in yanına götürerek olanları anlatmıştır. Varaka, Hz. Peygamber'e gelenin Cebrail olduğunu müjdelemiştir.

Sonrasında vahiy bir müddet kesilmiş (fetret-i vahiy) daha sonra Müddessir sûresinin baş tarafı nazil olmuştur.

Vahyin Çeşitleri:

1. **Vahy-i Metlûv:** Okunan vahiydir. Kelimesi kelimesi-ne nazil olmuş metindir. Namazlarda kıraatte okunan vahiydir. Yani Kur'an'ı Kerim'dir.
2. **Vahy-ı Gayrı Metlûv:** Peygamber'in diliyle ifade edilen, namazlarda kıraatte okunmayan vahiydir ki Hadis-i Şerifler bu nevidendir.

Vahyin Geliş Şekilleri

Bu husus Kur'an'da Şûra sûresi 51. ayette şöyle geçmektedir:

"Allah bir insanla ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur yahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder." (Şûra (42), 51)

1. Allah'ın mesajları peygamberinin kalbine doğrudan yerleştirmesi
2. Vahyin perde arkasından bildirilmesi
3. Sadık rüya (Bu vahiy çeşidi vahyin başlangıcında olmuştur. Sadık rüya ile hiçbir ayet ve sûrenin inmediği bildirilmektedir.)
4. Cebrail'in aslı sûretiyle görünerek vahiy getirmesi
5. Cebrail'in görünmeden çingirak sesine benzer bir vahiy getirmesi
6. Cebrail'in insan şeklinde görünmesi

Vahiy Esnasında Görülen Hâller

1. En soğuk günde bile Resulullah'ın alnının terlemesi
2. Resulullah'ın üzerine büyük bir ağırlığın çökmesi
3. Resulullah'ın yanında bazen arı uğultusuna benzer bir ses işitilmesi
4. Resulullah'ın sırt üstü yatıp üzerini örttürmesi ve yüzünün kızarması
5. Bunların dışında Resulullah'ın uykusunun gelmesi, vücudunun kaskatı kesilmesi

Vahiy ve İlham Arasındaki Farklar

1. Vahyin kaynağı belli, ilhamın kaynağı belli değildir.
2. Vahiy vasıtalı ilham ise vasıtasız olarak tecelli eder.
3. Vahiy son bulmuştur, ilham ise devam etmektedir.
4. Vahiy bağlayıcıdır, ilham ise bağlayıcı değildir.
5. Vahiy külli ve umumî, ilham ise cüz'î ve hususidir.
6. Vahyî bilgiler birbiriyle çelişmez ancak ilham bilgileri birbiriyle çelişebilir.

Vahiy Kâtipleri

Birçok sahabe vahiy kâtipliği yapmıştır. Medine Dönemi'nde Hz. Peygamber'e 65 kişi vahiy katipliği yapmıştır. Mekke'de ilk vahiy katibi Abdullah b. Sa'd b. Ebî Sarh', Medine'de ilk vahiy katibi Übey b. Ka'b'dır. Ondan sonra Zeyd b. Sabit vahiy katipliği yapmıştır.

Ebû Bekir, Ömer b. Hattab, Ali b. Ebî Tâlib, Osman b. Affan, Zübeyr b. Avvâm, Amr b. Âs, Huzeife b. Yeman, Amir b. Füheyre, Muaviye, Abdullah b. Erkam, Talha b. Ubeydullah ve Halid b. Velid vahiy kâtiplerinden birkaçıdır.

Vahyin Yazıldığı Malzemeler

Hurma yaprakları, ince beyaz taşlar, kürek ve kaburga kemikleri, işlenmemiş deri, ince deri (rakk), çanak-çömlek parçaları, parşömen parçaları, tahta levhalar ve bez parçaları inen ayetlerin yazıldığı malzemelerdir.

Vahye Ait Bazı Terimler

El-Hadârî: Hz. Peygamber seferde değilken inen ayetler. Kur'an'ın ekserisi bu şekilde nazil olmuştur.

Es-Seferî: Seferde ve savaşta inen ayetler (Nisa sûresinin 176. Ayet).

En – Nehârî: Gündüz nazil olan vahiyler (Kur'an'ın ekserisi gündüz nazil olmuştur).

El – Leyfî: Gece inen vahiyler (Tevbe / 118).

Es – Sayfî: Yaz mevsiminde inen ayetler (Nisa sûresi 176).

Eş – Şitâî: Kış mevsiminde nazil olan ayetler (Nur sûresi 11-26. Ayetler).

El – Firâşî: Hz. Peygamber yatağında iken inen ayetler (Maide sûresi 67. Ayet).

El – Ardî: Hz. Peygamber yeryüzünde iken nazil olan ayetler.

Es – Semâî: Hz. Peygamber semada iken inen ayetler (Bakara 285. Ayet).

Vahyin Nüzul Aşamaları

Levhî mahfuza inmesi → Yakın sema denen Beytu'l – izzeye indirilmesi (Âlimlerin çoğunluğuna göre buraya toptan indirilmiştir.) → Hz. Peygamber'e indirilmesi şeklindedir.

Kur'an'ı Kerim'de her şeyin yüce Allah'ın ilminde olduğu ve kaydedildiği bildirilir. Bu kayıtla ilgili olarak Levh-i mahfuz, kitab-ı meknun, ümmül kitab ve kitab-ı mübin kavramları kullanılmıştır.

NOT !**Vahyin Hz. Peygamber'e Parça Parça İndirilmesinin Hikmetleri**

1. Hükümlerde mükellefiyet hususunda Müslümanlarca kolaylık sağlamıştır.
2. Çoğunluğu okuma - yazma bilmeyen Arapların Kur'an'ı okuma ve anlamaları kolaylaşmıştır.

“Biz Kur'an'ı, insanlara dura dura okusun diye âyet âyet ayırdık ve onu peyderpey indirdik.” (İsra / 106)

3. Ona inanmayanların iç yüzleri ortaya çıkmıştır.

“Münafıklar, kalplerinde olan şeyleri, yüzlerine karşı açıkça haber verecek bir sûrenin üzerilerine indirilmesinden çekinirler. De ki: ‘Siz alay ede durun! Allah, çekindiğiniz o şeyi ortaya çıkaracaktır.’” (Tevbe, 64)

4. Soru ve sorunlara anında cevap ve çözüm getirilmiştir.
5. Vahyin sürekliliği Hz. Peygamber ve ashaba moral kaynağı olmuştur.
6. Yapılan hatalar anında düzeltilmiştir.
7. Kur'an'ın ezberlenmesi ve yazılması kolaylaşmıştır.
8. Kur'an'ın önceden başkası tarafından yazıldığı şüphesini ortadan kaldırmıştır.
9. İlahi irade tarafından değiştirilmesi gereken bazı hükümlerin zamanı gelince değiştirilmesine imkân sağlamıştır. (Nasih-Mensuh)
10. Böylece edebiyatçılara meydan okumuştur.

KUR'AN'IN MUSHAFLAŞMASI

- Hz. Peygamber kendine indirilen ayetleri önce ezberler sonra tebliğ ederdi.
- Hz. Peygamber ayetleri önce erkeklere sonra kadınlara okurdu. Onu dinleyenler yazı biliyorsa yazıyorlar, yazma imkânı olmayanlar ezberliyordu.
- İnen ayetler vahiy kâtipleri tarafından yazılıyordu.
- Bu ezberleme ve yazım Hz. Peygamber hayatta olduğu sürece devam etti.
- Hz. Peygamber'in vefatı sonrasında Yemame Savaşı'nda 70 kurrâ sahabe şehit edilince Hz. Ömer'in teklifiyle Hz. Ebu Bekir Dönemi'nde ayetler bir araya toplandı.
- Kur'an'ın bir araya toplanması işi Zeyd b. Sabit başkanlığında bir heyet tarafından yapıldı.

Sahabeyi Kur'an'ı Ezberlemeye Sevk Eden Sebepler

1. Güçlü bir hafızaya sahip olmaları
2. Namazda belli miktarda Kur'an okumanın gerekli oluşu
3. Kur'an'ın emir ve yasaklarına uymanın gerekli olması
4. Resulullah'ın Kur'an eğitimi ile bizzat ilgilenmesi
5. Kur'an okuyanlara verilecek sevabın büyük olması

Kur'an'ın Hz. Peygamber Dönemi'nde Bir Cilt Hâlinde Toplanmasının Sebepleri

1. Hz. Peygamber hayatta olduğu müddetçe vahyin devam ediyor oluşu
2. Ayet ve sûrelerin nüzul tarihine göre sıralanmıyor oluşu
3. Vahyin tamamlanmasıyla Hz. Peygamber'in vefatı arasındaki sürenin kısa olması. (Âlimlerin çoğuna göre bu süre 9 gecedir.)